

متن و ترجمه دروس کتاب عربی پیش دانشگاهی

الدرس الأول	المَرْأَةُ التَّمُوذِجِيَّةُ	درس اول زن نمونه
(و ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلنَّاسِ أَمْنَوْا امْرَأَةً فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ	(رَبِّ ابْنِ لِي عَنِّكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجَّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلَهُ وَنَجَّنِي مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ) التحرير - ١	(پروردگارا برای من نزد خود در بهشت خانه ای بساز و مرا از فرعون و عمل وی نجات ده و مرا از دست مردم ستمکار رهایی بخش).
نکته‌ی سودمند این آیه این است که کسی بجز از عمل خوش سودی نمی‌برد و به خاطر کنایه غیر از خود مورد سؤال قرار نمی‌گیرد و از اطاعت و بندگی دیگری پاداشی به او داده نمی‌شود، اگر چه وابسته‌ی او و همراهی برای وی باشد.	الفائدہ فی هذه الآیۃ أَنَّ أَحَدًا لَا يَنْفَعُهُ إِلَّا عَمَلُهُ وَ لَا يُؤْخَذُ بِجُرْمِ غَيْرِهِ وَ لَا يُثْبَطُ عَلَى طَاعَةِ غَيْرِهِ وَ إِنْ كَانَ حَصِيقًا بِهِ وَ مُلَازِمًا لَهُ.	تبیین فی الآیۃ الَّتِی قَبَّلَهَا أَنَّ امْرَأَةَ نُوحٍ وَ امْرَأَةَ لُوطٍ لَمْ يَنْفَعُهُمَا قَرْبُهُمَا مِنْ ثَبَّيْنَ.
و در این آیه روشن شد که همانا ناسپاسی فرعون متوجه همسرش نشد زمانی که مؤمنی فرمانبردار برای خداوند بلند مرتبه و ترسناک از عذابش بود، بلکه خداوند او را از عذاب خود نجات داد و به خاطر ایمان و بندگیش وی را وارد بهشت گردانید.	وَبَيْنَ فِي هَذِهِ الْآيَةِ أَنَّ كُفَّارَ فِرْعَوْنَ لَمْ يَتَعَدَّ إِلَى زَوْجَهِ لَمَّا كَانَتْ مُؤْمِنَةً طَانِعَةً لِلَّهِ تَعَالَى خَانِقَةً مِنْ عِقَابِهِ، بِلَنَجَّاهَا اللَّهُ مِنْ عِقَابِهِ وَأَدْخَلَهَا الْجَنَّةَ عَلَى إِيمَانِهَا وَ طَاعَتِهَا	در آیه‌ی قبیل از آن بیان گردید که نزدیک بودن همسر نوح و همسر لوط به دو پیامبر سودی به آنان نرساند.
و گفتار او (زمانی که گفت) یعنی، همسر فرعون هنگامی که خداوند را می‌خواند، گفت:	وَقُولَةُ "إِذْ قَالَتْ" يَعْنِي حِينَ قَالَتْ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ دَاعِيَةً اللَّهَ	
(پروردگارا برای من نزد خود در بهشت خانه ای بساز و مرا نجات ده). یعنی، مرا از فرعون و عمل او رهایی بخش - منظور عمل بد او است - و مرا از دست مردم ستمکار نجات بد -	- رَبِّ ابْنِ لِي عَنِّكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجَّنِي - أَى وَخَلْصَنِي - مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ - يَعْنِي مِنْ مِثْلِ سَوْءِ عَمَلِهِ - وَنَجَّنِي مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	یعنی، کسانی که با کفر ورزیدن نسبت به خداوند بر خویشتن ستم کردند و به خاطر آن مستحق مجازات شدند.
یعنی، کسانی که با کفر ورزیدن نسبت به خداوند بر خویشتن ستم کردند و به خاطر آن مستحق مجازات شدند.	يَعْنِي الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ بِالْكُفْرِ بِاللَّهِ وَ اسْتَحْقَوْا ذَلِكَ الْعِقَابَ.	و از پیامبر (ص) روایت شده است که فرمود: از زنان عالم چهار تن برای تو کافی است: مریم دختر عمران و آسیه همسر فرعون و خدیجه دختر خویلد و فاطمه دختر محمد (ص).
و روایت شده است که فرعون دستور داد که آسیه به چهار میخ کشیده شود و بالای سرش سنگ مرمر بر فراز نگه داشته شود تا اینکه از گفتارش دست بکشد، و گرنه سنگ به رویش فرستاده شود.	رُوْيَ عن النَّبِيِّ (ص) أَنَّهُ قَالَ: حَسْبُكُمْ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِيَّنَ أَرْبَعٌ: مَرِيمَ بِنْتَ عُمَرَانَ وَ آسِيَّةَ امْرَأَةَ فِرْعَوْنَ وَ خَدِيجَةَ بَنْتَ خَوَيْلَدٍ وَ فَاطِمَةَ بَنْتَ مُحَمَّدٍ (ص)	و رُوْيَ أَنَّ فِرْعَوْنَ أَمْرَأَنْ تُسَمَّرَ آسِيَّةَ بِأَرْبَعَةِ مَسَامِيرٍ وَ يُرْفَعُ فَوْقَهَا حَجَرُ الرُّخَامِ حَتَّى تَرْجَعَ عَنْ قَوْلِهَا وَ إِلَّا أَرْسَلَ عَلَيْهَا الْحَجْرَ.
پس خداوند جایگاه و منزل او را در بهشت به او نشان داد و او (آسیه) بهشت را برگزید و خداوند روحش را قبضه کرد (گرفت) و هنگامی که سنگ فرستاده شد بر روی جسدی بی جان افتاد.	فَارَاهَا اللَّهُ مِنْزَلَهَا مِنَ الْجَنَّةِ. فَاخْتَارَتِ الْجَنَّةَ. فَنَزَعَ اللَّهُ رُوحَهَا. فَلَمَّا أَرْسَلَ الْحَجَرَ وَقَعَ عَلَى جَسَدِ مَيِّتٍ.	

الدرس الثاني

غلوّ الهمةِ للمنفلوطِ

درس دوم
ارادهٔ بلنڈ

یکی از پیشوایان بزرگ از فرزندش پرسید: ای فرزندم در زندگی خود بدنیال چه هدفی هستی و دوست داری مثل کدام مرد از مردان بزرگ باشی؟

لقد سأَلَ أَحَدُ الْأَمَّةِ الْعَظِيمَ وَلَدَهُ: أَيْ غَايَةٍ تَطْلُبُ فِي حَيَاتِكِ يَا بْنَيٌ وَأَيْ رَجُلٍ مِنْ عُظَمَاءِ الرِّجَالِ تُحِبُّ أَنْ تَكُونَ؟

جواب داد: دوست دارم که مثل تو باشم. گفت: وای بر تو ای فرزندم! بی شک خودت را کوچک کردن و ارادهٔ بلنڈ خود را خوار ساختی.

فَاجَابَهُ: أَحِبُّ أَنْ أَكُونَ مِثْلَكَ. قَالَ: وَيُحِبُّكَ يَا بْنَيٌ! لَقَدْ صَغَرْتَ نَفْسَكَ وَأَسْقَطْتَ هَمَّكَ.

من در آغاز رشد و بزرگ شدن خود را آمده ساختم که همانند علی بن ابی طالب باشم، پس پیوسته کوشیدم و تلاش کردم تا به مقامی رسیدم که آن را می بینی و می دانی که میان من و علی(ع) فاصله زیادی وجود دارد

لقد قَدَرْتُ لِنَفْسِي يَا بْنَيٌ فِي مَبْدَا نَشَائِتِي أَنْ أَكُونَ كَعَلَيِّ يَنْ أَبِي طَالِبٍ فَمَازَلْتُ أَحِدُ وَأَكْدَحُ حَتَّى بَلَغْتُ الْمُنْذَلَّ الدُّنْيَا مَتَوَاضِعًا وَيُسْمَوْنَ الرِّجَلُ إِذَا تَرَفَعَ بِنَفْسِهِ عَنِ الدُّنْيَا وَعَرَفَ حَقِيقَةَ مَنْزِلَتِهِ مُتَكَبِّرًا وَمَا الشَّأْوِيُّ الْبَعِيدُ...!

بسیاری از مردم در تفاوت میان فروتنی و کوچک کردن خود و میان خود پسندی و همت بلنڈ دچار اشتباه می شوند؛ و شخص خوار پست را متواضع می پنداشت و آن مردی را که خویشن را از پستی ها بالا بردو به شناخت حقیقت مقامش رسد، متکبرمی نامند.(ص۲) و فروتنی چیزی جز ادب و خود پسندی چیزی جز بی ادبی نیست. مردی که با لخند با تو مواجه می شود و زمانی که با او حرف می زنی به تو گوش می سپارد و با خوشروی و تبریک با تو دیدار می کند، شخص کم ارزشی نیست آنچنان که گمان می کنند بلکه او دارای نفس والایی است زیرا وی فروتنی را برای عظمت نفس خود شایسته تر یافته، پس فروتن شد و ادب را برای ارزش و مقام خویش بالاتر یافت، پس موذب شد.

كثيراً ما يخطأ الناسُ في التفريق بين التواضع و صغر النفسِ و بين التكبرِ و علوّ الهمةِ فِي حِسْبَيْنِ المُنْذَلَّ الدُّنْيَا مَتَوَاضِعًا وَيُسْمَوْنَ الرِّجَلُ إِذَا تَرَفَعَ بِنَفْسِهِ عَنِ الدُّنْيَا وَعَرَفَ حَقِيقَةَ مَنْزِلَتِهِ مُتَكَبِّرًا وَمَا التواضع إلا الأدبُ و لا التكبر إلا سوءُ الأدبِ فالرجلُ الذي يلتفَّكَ مُتَبَسِّمًا وَيُصْنُعُ إِلَيْكَ إِذَا حَدَّثَهُ وَيَزُورُكَ مُهَنَّدًا لِيُسَمِّي صغيرَ النَّفْسِ كَمَا يَظْنُونَ بِلْ هُوَ عَظِيمُهَا لَأَنَّهُ وَجَدَ التواضعَ الْيَقِنَّ بِعَظَمَةِ نَفْسِهِ فَتَوَاضَعَ وَالْأَدَبُ أَرْفَعَ لِشَائِهِ فَتَادَبَ.

و در میان مردم هیچ کس مانند طالب دانش به همت بلنڈ نیازمندتر نیست.

و لِيُسَمِّي النَّاسُ مَنْ هُوَ أَحْوَاجُ إِلَى غَلوّ الْهَمَّةِ مِنْ طَالِبِ الْعِلْمِ.

زیرا نیاز مردم به استعداد وی بیشتر از نیاز آنها به نبوغ و استعداد سایر صنعت گران و پیشه وران است.

لَاَنَّ حَاجَةَ الْأَمَّةِ إِلَى نَبُوغِهِ أَكْثَرُ مِنْ حَاجَتِهَا إِلَى نَبُوغِ سُوَاهِ الْصَّانِعِينَ وَالْمُحْتَرَفِينَ .

و آیا جز این است که صنعت گران و پیشه وران ثمره ای هستند از ثمرات و آثار نیکوی او؟ بلکه او (طالب علم) دریای سرشاری است که نهرها و آبگیرها از آن سیراب می شوند.

و هُل الصَّانِعُونَ وَالْمُخْتَرَفُونَ إِلَّا حَسَنَةٌ مِنْ حَسَنَاتِهِ؟ بَلْ هُوَ الْبَحْرُ الْأَخِرُ الَّذِي تَسْتَقِي مِنْهُ الْجَدَاوِلُ وَالْغُرَاثُ

پس ای طالب دانش! بلنڈ همت باش و نگاهت در تاریخ مردان بزرگ آن چنان نباشد که در دل تو ترس و وحشت بیندازد و خوار و کوچک شوی آن گونه که شخص ترسو خوار می شود هنگامی که داستانی از داستان های جنگ ها را می شنود.

فِي طَالِبِ الْعِلْمِ كُنْ عَالِيَ الْهَمَّةِ وَ لَا يَكُنْ نَظَرُكَ فِي تَارِيخِ عُظَمَاءِ الرِّجَالِ نَظَرًا يَبْعَثُ فِي قَلْبِكَ الرَّهْبَةَ وَ الْهَبَّةُ فَتَتَضَاعِلُ كَمَا يَفْعَلُ الْجَبَانُ حِينَما يَسْمَعُ قَصَّةَ هَنَّاكَمِيَّةَ بَلْ هُوَ الْبَحْرُ الْأَخِرُ الَّذِي تَسْتَقِي مِنْهُ الْجَدَاوِلُ وَالْغُرَاثُ

و بپرهیز از اینکه نا امیدی بر نیرو و شجاعت تو غلبه کند و همانند تسليم شدن انسان عاجز ضعیف، تسليم شوی.

وَحَذَارُ أَنْ يَتَسَلَّطَ الْيَأسُ عَلَى قَوَيْكَ وَشَجَاعَتِكَ فَقَسْتَسْلِمُ اسْتِسْلَامَ العَاجِزِ الضَّعِيفِ

ای طالب دانش! تو در رسیدن به هدف خود به مردمی غیر از مردم خود و فضایی غیر از فضای خود و آسمان و زمینی غیر از آسمان و زمین خود و عقل و ساز و برگی غیر از عقل و ساز و برگ خود نیاز نداری و اما تو به نفسی با مناعت و اراده ای بلنڈ نیازمندی.

يَا طَالِبَ الْعِلْمِ أَنْتَ لَا تَحْتَاجُ فِي بُلُوغِكَ الْغَايَةِ إِلَى خُلُقٍ غَيْرِ خَلُقِكَ وَ جُوْ غَيْرِ جَوَّكَ وَ سَمَاءً وَ أَرْضًا غَيْرِ سَمَاءِكَ وَ أَرْضِكَ وَ عَقْلًا غَيْرِ عَقْلِكَ وَ أَدَاتِكَ وَ لَكَنَّكَ فِي حَاجَةٍ إِلَى نَفْسٍ أَبِيَّةٍ وَ هَمَّةٍ عَالِيَّةٍ

الدرسُ الثالث

مَنْ يَمْتَطِي الْمَجْدُ؟ لصفي الدين الحلى

لَا يَمْتَطِي الْمَجْدُ مَنْ لَمْ يَرَكِبِ الْخَطْرَا

وَ لَا يَنْتَلِ الْغَلِيِّ مِنْ قَدْمَ الْخَذْرَا

لَا يَنْتَهِ الْشَّهَدِ مِنْ نَحْلٍ يُمْنَعُه

لَا يَجْتَنِي النَّفْعُ مَنْ لَمْ يَحْمِلِ الصَّرَرَا

لَا يُبْلِغُ السُّؤْلُ إِلَّا بَعْدَ مُؤْلِمَةٍ

وَ لَا يَتَمَّ الْمُنَى إِلَّا مِنْ صَبَرَا

وَ أَحْرَمَ النَّاسَ مَنْ لَوْمَاتِ مِنْ ظَمَأً

لَا يَقْرَبُ الْوِرْدُ حَتَّى يَعْرِفَ الصَّدَرَا

وَ أَغْزَرَ النَّاسَ عَقْلًا مَنْ إِذَا نَظَرَث

عِينَاهُ أَمْرًا عَدَا بِالْغَيْرِ مُعْتَبِرَا

فَقَدْ يَقَالُ عِثَارُ الرَّجْلِ إِنْ عَثَرَثُ

وَ لَا يُقَالُ عِثَارُ الرَّأْيِ إِنْ عَثَرَأ

درس سوم

چه کسی به بزرگواری دست می‌یابد؟

کسی که سوار بر خطر نشود(خطر را نپذیرد)، به بزرگواری نمی‌رسد

و هر آنکه احتیاط را در پیش گیرد به مقام بلند نمی‌رسد.

ناچار برای بدست آوردن عسل زنبوری است که مانع آن می‌شود

کسی که ضرر را متحمل نشود، سودی نمی‌چیند (سودی را به دست نمی‌آورد).

نیاز برآورده نمی‌شود مگر بعد از تحمل رنج و سختی

آرزو برآورده نمی‌شود (تمام نمی‌شود) جز برای کسی که صبر داشته باشد.

دوراندیش ترین مردم کسی است که اگر از تشنجی بمیرد

به آبخور نزدیک نمی‌شود تا زمانی که محل بازگشت از آبخورگاه را بداند.

خردمندترین مردم کسی است که وقتی چشمهاش به چیزی نگریست

از کار دیگران عترت گیرنده باشد.

اگر پا بلغزد، لغرش پا اصلاح می‌شود /

ولی اندیشه و فکر اگر بلغزد، لرزش فکر اصلاح نمی‌شود.

[بهتر است "يقال" را مجھول "يقول" بگیریم.]

(أَقَالَهُ مِنْ عَثَرَتِهِ: او را از لغرشش برخیزاند.)

اما غالباً "يقال" را مجھول "يقول" معنی می‌کنند. (يقال: گفته می‌شود)

هر آنکه در زندگی با فکر و عقیده چاره اندیشی کند، زندگی همواره با خوشی برایش ادامه

نمی‌یابد/ و گرفتاری با عذرخواهی نزد او می‌آید.

به بزرگی نمی‌رسد مگر آن جوانمردی

که خوبی های او شرافتمدانه گردد/ پس آنچه را که دستور دهد روزگار از آن اطاعت می‌کند.

من دَبَرَ العِيشَ بِالْأَرَاءِ دَامَ لَهُ

صَفُواً وَ جَاءَ إِلَيْهِ الْحَطْبُ مُعْتَدِرَا

وَ لَا يَنْتَلِ الْغَلِيِّ شَرْفَتُ

خَلَالُهُ فَاطَّاعَ الدَّهْرَ مَا أَمْرَا

<p>درس چهارم پیر زن انقلابی</p>	<p>الدرس الرابع العجوز الثائرة</p>
<p>در اطراف روستا پیرزنی وجود داشت که حوادث روزگار چیزی جز چهار میش برایش باقی نگذاشته بود، شیر و پشم آنها را می گرفت تا به زندگی ادامه دهد.</p>	<p>هناک على أطراف القرية عجوز لم تُبْقِ لها حوادث الذهب إلا أربع نعاج؛ تأخذ منها اللبن و الصوف لتوacial الحياة.</p>
<p>در صبح یکی از روزها از فریاد پیرزنی که به علت دزدی، چهار میش را از دست داده بود، روستا با ترس بیدار شد</p>	<p>وفي صباح يوم من الأيام استيقظت القرية مذعورةً على صراخ العجوز التي افتقدت نعاجها الأربع بسبب السرقة</p>
<p>همه‌ی مردم به خانه‌ی کوچک او آمدند تا راهی برای این مسئله پیدا کنند. چهار نفر از سرشناسان روستا پیش رفتند و همگی به او گفتند:</p> <p>ای مادر نگران نباش! ما به جای آن میشی به تو می دهیم.</p>	<p>فجاء الناس إلى كوكها ليجدوا طريقةً لهذه المسألة. تقدم أربعة من وجهاء القرية و كلّ يقول لها: لا تحرّني يا أم! نحن نعطيك نعجةً يدلّها.</p>
<p>اما پیرزن گفت:</p> <p>از لطف شما سپاسگزارم ای فرزندانم، ولی من میش‌های خودم را که در تربیت آنها رنج برده‌ام، می خواهم و از شما درخواست می کنم که مرا نزد حاکم ببرید تا به مشکل من رسیدگی کنم.</p>	<p>ولكن العجوز قالت: أشكر فضلكم يا أولادي، ولكن أريد نعاجي التي تعبت في تربيتها وأطلب منكم أن تأخذوني إلى الحاكم ليتظر في قضيتها.</p>
<p>مردی به او گفت: حاکم به حرف تو گوش فرانمی دهد، زیرا او به مسائلی بزرگتر از مشکل تو مشغول است.</p>	<p>فال لها رجل: إنَّ الحاكم لا يُصْغِي إِلَيْكِ؛ لَأَنَّهُ مُشْغَلٌ بمسائل أَكْبَرُ مِنْ قضيَّتكِ.</p>
<p>پیرزن از شنیدن این سخن خشمگین شد و گفت:</p> <p>آیا مسئله‌ای بزرگتر از مشکل من وجود دارد؟!</p>	<p>فضَّلت العجوز لِسَمَاعِ هذا الكلام وقالت: و هل هناك قضيَّةً أكبرَ مِنْ قضيَّتكِ؟! و أخيراً اتفقَ أهل القرية على أن يوصلوا العجوز إلى سرانجام اهالى روستا توافق کردند که پیرزن را به مقر حاکم ببرند.</p>
<p>زمانی که به مقر حاکم رسید، پیش یکی از دربانان رفت و گفت: ای فرزندم! من می خواهم با حاکم روپروردشوم.(حاکم را ببینم).</p>	<p>عندما وصلت إلى مقر الحاكم، تقدمت إلى أحد البوابين و قالت: يا ولدي! إنِّي أريد مقابلةَ الحاكم.</p>
<p>مرد با تعجب دهانش را باز کرد و گفت:</p> <p>تو کی هستی که با حاکم ملاقات کنی؟!</p>	<p>فتح الرجل فاه متعجبًا و قال: و من أنتِ حتَّى تُقابلِ الحاكم؟!</p>
<p>به تندری گفت: من صاحب حقی هستم که از من دزدیده شده است.</p> <p>پس به او گفت: حاکم، عامه‌ی مردم را قبول نمی کند، او فقط کسی را می پذیرد که مسئله‌ی مهمی داشته باشد.</p> <p>پیرزن لرزید و گویی شور و اشتیاق جوانی و قیام و انقلاب بار دیگر به سوی او بازگشته است، پس گفت: وای بر تو آیا معتقد‌کی که مسئله‌ی من مهم نیست؟</p>	<p>قالت بحِدةٍ: أنا صاحبةُ حقٍّ، سُرقْ مِنِّي! قال لها: إنَّ الحاكم لا يُستقبلُ عامةَ النَّاسِ؛ وَ انَّما يُستقبلُ من كانت لَدِيهِ مسألهً مهمًّا.</p> <p>فأرجعت العجوز و كانَ حماسةَ الشبابِ و الثورة قد رجعت إليها مرَّةً أخرى فقلَّت: وَيَاكَ أَتَعْنَدُ أَنَّ</p>

مسألهٔ غیر مهمَّةٍ؟

فَعَصِبَ الرَّجُلُ وَقَالَ لِلْعَجُوزِ:

إذْهَبِي مِنْ هُنَا، فَأَنْتِ لَسْتِ جَدِيرَةً بِمُقَابِلَةِ سَيِّدِي
الْحَاكِمِ!

فَرَدَّتِ الْعَجُوزُ غَاضِبَةً:

وَيَلِكُ، إِذَا كَانَ لِقَاءُ الْمُظْلَومِينَ لَا يُلْبِقُ بِالْحَاكِمِ فَلَا
يُلْبِقُ بِالْحَاكِمِ أَنْ يَبْقَى فِي مَنْصِبِهِ!

فَأَشَارَ الرَّجُلُ إِلَى أَحَدِ الْحُرَاسِ، بِأَنْ يَرْمِي الْعَجُوزَ
خَارِجًا. وَلَكِنَّهَا صَرَحَتْ بِوَجْهِهِ صَرْخَةً وَصَلَتْ إِلَى
أَذْنِ الْحَاكِمِ. فَاسْتَفْسَرَ عَنْ قَضِيَّتِهَا، ثُمَّ أَذْنَ لَهَا بَعْدِ
ذَلِكَ بِالدُّخُولِ عَلَيْهِ.

فَدَخَلَتِ الْعَجُوزُ مَرْفُوعَةً إِلَى الرَّأْسِ وَسَأَلَهَا الْحَاكِمُ:

مَا بِكِ أَيْثَرَهَا الْعَجُوزُ؟

قَالَتْ: أَنْتَ سَرَقْتَ نِعَاجِي الْأَرْبَعَ، وَأَنَا نَائِمَةٌ!

فَقَالَ لَهَا الْحَاكِمُ هَازِئًا:

كَانَ عَلَيْكِ أَنْ تَسْهُرِي عَلَى نِعَاجِكِ لَا أَنْ تَنَامِي.

فَجَابَتِهِ الْعَجُوزُ: ظَنَّتُكَ أَنْتَ السَّاهِرُ يَا سَيِّدِي! فَنِئْتُ.

در این هنگام حاکم سر به زیر انداخت، سپس رو به یکی از سربازان کرد و گفت: چهار میش به او بدھید.

عندَهَا أطْرَقَ الْحَاكِمُ رَأْسَهُ، ثُمَّ التَّفَتَ إِلَى أَحَدِ الْجُنُودِ
قائلًا: أَعْطُوهَا أَرْبَعَ نِعَاجَ!

پیرزن خارج شد در حالی که در شادمانی و پیروزی زندگی می کرد.

فَخَرَجَتِ الْعَجُوزُ وَهِيَ تَعِيشُ لِحَظَةَ الْفَرَحِ وَالْإِنْتِصَارِ

درس پنجم مسلمانان استادان تمدن جدید هستند مسلمانان حق بزرگی بر تمدن جدید دارند.	الدرس الخامس المُسْلِمُونَ أَسَاتِذَةُ الْحَضَارَةِ الْجَدِيدَةِ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ فَضْلًا عظيمًا على الحضارة الجديدة. و قد أثبت مؤرخو العلوم الحديثة من الغربيين أنه لو لا المسلمين لضاعت أكثر العلوم القديمة و لتأخرت نهضة أوروبا الحديثة سنين لا يعلم مدارها إلا الله ففي الزَّمَنِ الَّذِي سَطَعَتْ فِيهِ حِضَارَةُ الْمُسْلِمِينَ فِي الْأَنْدَلُسِ، أَى فِي الْقَرْبَيْنِ الْثَالِثِ وَ الرَّابِعِ لِلْهِجَرَةِ (التاسع و العاشر للميلاد)، كانت أوروبا غارقة في بحر الهمجية.
در زمانی که تمدن مسلمانان در اسپانیا درخشید، یعنی در دو قرن سوم و چهارم هجری (نهم و دهم میلادی)، اروپا در دریای بی فرهنگی غرق بود.	و عندما أرادوا إقامة رداء الجهل عن أكتافهم اتجهوا إلى المسلمين يتعلمون منهم، لأنهم لم يجدوا غيرهم بغير اسأيَّسْتَضَاعُ بِهِ لِلْعِلُومِ
و هنگامی که خواستند لباس نادانی را از شانه هایشان بیندازند، به طرف مسلمانان روی آوردن در حالی که از آنها آموزش می دیدند، زیرا آنان غیر از مسلمانان چراغی پیدا نکردند که از آنها در علوم بهره مند شوند.	و منذ سنة ١١٣٠ ميلادي در شهر "طليطله" (شهری در اسپانیا) مدرسه ای برای ترجمهٔ للترجمة نقلت من العربية إلى اللاتينية أشهر مصنفات المسلمين، و عند ذلك بدأ الغربيون يشعرون أن هناك عالماً غير عالمهم المتخلف.
و از سال ١١٣٠ ميلادي در شهر "طليطله" (شهری در اسپانیا) مدرسه ای برای ترجمهٔ مشهورترین نوشته های مسلمانان از عربی به لاتین تأسیس شد. و در این هنگام غربیان دریافتند که جهانی غیر از جهان عقب مانده ای آنان وجود دارد.	ولننتظر الآن بعد ذلك نظرةً خاطفةً إلى العلوم التي تبغ فيها المسلمون ثم نشروها في الشرق والغرب
و اینک بعد از آن باید نگاه سریعی داشته باشیم به علومی که مسلمانان در آنها بر جسته شدند سپس آنها را در شرق و غرب پراکندند.	ففي ميدان الطّبِّ عَكَفُوا عَلَى مَدَارِسَةِ الْأَمْرَاضِ و مَدَارِسَاتِهَا فِي تَجَارِبٍ كَانُوا يُجَرِّبُونَهَا فِي الْمُخَبَّراتِ و "البيمارستانات" (المُسْتَشْفَيات) التَّي أَشْتَوْهَا، حتَّى زادوا فِي الطّبِّ الْقَدِيمِ زِيَادَاتٍ كَبِيرَةً
در عرصهٔ پزشکی به مباحثه دربارهٔ امراض و درمان آنها براساس آزمایش‌ها توجه کردند و آن آزمایش‌ها را در آزمایشگاهها و بیمارستان‌هایی که تأسیس کرده بودند، آزمایش می‌کردند، تا اینکه بر علم پزشکی قدیم چیز‌های زیادی را افزودند	و حسبك أن تعلم أن كتاب "أبي القاسم الزهراوي" المؤلف من عشرين جزءاً في الطب و الجراحة اسمه "التصريف لمن عجز عن التاليف" قد اشتغل على أكثر من مائتي شكل لآلات و الأدوات الجراحية و كانت ترجمة هذا الكتاب مرجع الأطباء في الغرب.
و کافی است بدانی که کتاب "ابی قاسم الزهراوی" از بیست بخش دربارهٔ علم پزشکی و جراحی تألیف شده که اسم آن "التصريف لمن عجز عن التالیف" می باشد و شامل بیش از دویست شکل از آلات و ابزارهای جراحی می باشد و ترجمهٔ این کتاب مرجع پزشکان در غرب بود.	المسلمون هُمُ الَّذِينَ وَضَعُوا أَسْسَنَ صِنَاعَةٍ "الصَّيْدَلَةِ" وَ أَفْوَى الْكُبُّبَ فِيهَا.
و مسلمانان کسانی اند که پایه های صنعت "دارو سازی" را بنا نهادند و کتابهایی دربارهٔ آن تأثیف کردند	أما الكيمياء فيقول العارفون من علماء أوروبا إنَّ المسلمين وضعوا أسسها وقد نقل الغربيون عنهم بعض الصناعات و لا سيما صناعة الورق كما نقلوا إلى لغاتهم أكثر من خمسين اسمًا من الأسماء الكيميائية التي وضعها المسلمون.

و في ميدان العلوم الرياضية افتَبَسَ المسلمونَ
الأرقام الهندية و هذبوا و أوجدوا لِهَا طريقاً مُبتكرةً
هي الإحصاء العشري باستعمال الصّفرِ كما يُستعمل
في أيامنا هذه.

أما الجبر فقد أوضحوا معالمه وأضافوا إليه ماجعله
علمًا مستقلًا و عنهم نقل الإفرينج اسم هذا العلم إلى
لغاتهم.

و لمحمد بن موسى الخوارزمي أول كتاب في الجبر و
جعل المسلمون علم "المثلثات" علمًا مستقلًا كاملًا
للتكونين.

و في علم النجوم مأثرُهم كثيرةٌ و أنشؤوا المراصد
في أنحاء البلاد الإسلامية و طهروا هذا العلم من
خرافاتِ التنجيم و وضعوا الأزياج الدقيقة الكبيرة
الفائدة.

و قالوا بِاستنادرة الأرض و دورانها على محورها و
اخترعوا "الاسطرباب" الدقيقة و حفّقوا موقعَ كثيرةٍ و به دور بودن زمین و گردش آن بر دور محورش معتقد بودند و "اسطرباب" دقيق را
اختراع کردن و موقعيت های بسیاری از ستارگان را تعیین کردن و طول سال شمسی را
محاسبه نمودند که مرجع مهمی برای دانشمندان زمان ما بود .

لقد كتبوا أيضًا في "الميكانيكا" و سمووا ما كتبوه
في ذلك علم "الحيل". و بحثوا في الصوت: حدوثه،
انتشاره و... و عرفوا ظاهرة الجذب المغناطيسي. و
لهم في علم الضوء بحوث جليلة لم يسبقهم إليها أحدٌ كسى بر أنها پيشى نکرفة است .

و قد أَعْجبَ علماءَ الغربَ آراءً ابن خلدون الاجتماعيَّةِ و اندیشه های اجتماعی و اقتصادي "ابن خلدون" که در مقدمه تاریخ مشهورش آمده،
غیریان را شگفت زده کرده است. و بسیاری از آنها وی را مؤسس علم جامعه شناسی و
أصول اقتصاد سیاسی شمرده اند
منهم مؤسس علم الاجتماع و أصول الاقتصاد
السياسي و...

و المسلمين و إن تأرث عليهم قوى الظلم فَنَحَّتُمْ
عن قيادة الركب العلمي فثرة من الزمان، قد ثبَّتوا
فذرئهم في الماضي و يُريدون أن يُسجلوا من جديد
صفحات رائعة في التاريخ يابداعهم ما يُستحق أن
يكون فخرًا للإنسانية في مساقِلِها كما كان علّهم
فخرًا للإنسانية في ماضيها.

در عرصه علوم ریاضی مسلمانان ارقام هندی را گرفتند و آنها را آراستند و نیکو ساختند و روش جدیدی برای آن بوجود آوردن و آن شمارش اعشاری با بکارگیری صفر است چنانکه امروز هم استعمال می شود .

اما در علم "جبر" علامت های آن را روشن و آشکار کردند و چیزهایی به آن افزودند تا اینکه آن را علم مستقلی ساختند و اسم این دانش را اروپاییان به زبان خودشان انتقال دادند.

اولین کتاب در جبر متعلق به "محمد بن موسی الخوارزمي" است و مسلمانان علم مثلثات را علم مستقل و کاملی ساختند .

و در علم "نجوم" کارهای برجسته مسلمانان فراوان است آنها رصدخانه هایی در جای جای سرزمین های اسلامی تأسیس کردند و این دانش را از خرافات پیشگویی و طالع بینی پاک کردن و جداول دقیق و بزرگ و با ارزشی را ایجاد کردند .

همچنین درباره علوم "مکانیک" [مطالبی] نوشته اند و آنچه را درباره آن علم نوشته اند،
علم الحیل" نامیدند و درباره ی "صوت" و پیدایش و پخش آن و... تحقیق کردن و پدیده
ی جذب مقاطیسی را شناختند و مسلمانان درباره علوم نور بحث های ارزشمندی دارند که
محاسبه نمودند که مرجع مهمی برای دانشمندان زمان ما بود .

همچنین درباره علوم "مکانیک" [مطالبی] نوشته اند و آنچه را درباره آن علم نوشته اند،
علم الحیل" نامیدند و درباره ی "صوت" و پیدایش و پخش آن و... تحقیق کردن و پدیده
انتشاره و... و عرفوا ظاهرة الجذب المغناطيسي. و
لهم في علم الضوء بحوث جليلة لم يسبقهم إليها أحدٌ كسى بر أنها پيشى نکرفة است .

و قد أَعْجبَ علماءَ الغربَ آراءً ابن خلدون الاجتماعيَّةِ و اندیشه های اجتماعی و اقتصادي "ابن خلدون" که در مقدمه تاریخ مشهورش آمده،
غیریان را شگفت زده کرده است. و بسیاری از آنها وی را مؤسس علم جامعه شناسی و
أصول اقتصاد سیاسی شمرده اند

و مسلمانان - هر چند که نیروهای ستمگر علیه آنان توطنه کرده اند و آنها را از رهبری
کاروان علمی برای دوره ای از زمان کنار زنند - همچنان که قدرتشان را در گذشته اثبات
کرده اند می خواهند دویاره در تاریخ، صفحات درخشانی را بوسیله اختراعاتشان ثبت کنند،
همان چیزی را که سزاوار است افتخاری برای انسانیت درآینده باشد، همانطور که علم آنها
در گذشته مایه ای افتخار برای انسانیت بود

<p>درس ششم</p> <p>رفتار حیوانی</p> <p>(حیوانات ، اطراف شیر در جنگل گرد هم هستند)</p> <p>شیر:</p> <p>ما در اینجا جمع شده ایم تا درباره ی کارمان فکر کنیم.</p> <p>طاعون - این بیماری لعنتی- ما را دربر گرفته است .</p> <p>روایت کرده اندکه پیشینیان در روزگاران قدیم برای آیندگان این راز را گفته اند</p> <p>که وبا به هر قومی نزدیک می شود که گناه کرد ند</p> <p>اما اگر آنها از گناه روی برگردانند مرض از بین می رود</p> <p>پس باید بدانچه از ما سرزده و به آنچه از ما پنهان شده اعتراف کنیم</p> <p>سپس مفسد را قربانی کنیم و کسی را که به مردم تجاوز کرد</p> <p>پلنگ: این نظر درست است .</p> <p>روباہ: زنده باد سرورمان شیر!</p> <p>هر کس نظر خود را بیان خواهد کرد تا اینکه [طاعون را] از اهل زمین طرد کند .</p> <p>شیر: اینک ای قوم این نظر من است که نظری آشکار است</p> <p>چه بسیار کشته ها و زخمی هایی را در دشت رها کردم.</p> <p>آیا مرا گناهکار می پنداشد؟ روباہ: نه تو سزاوار ستایش هستی.</p> <p>ای سلطان جانوران وحشی، تمام مردم را بکش تا بیاساییم</p> <p>پلنگ: اما من بر تمام زمین ترس را گسترانده ام.</p> <p>زمانی که تاریکی شب می رسد کودکان را به سرعت می ربایم.</p> <p>آیا مرا گناهکار می پنداشد؟</p> <p>روباہ: هرگز! شایستگی تو پوشیده نیست.</p> <p>خرس:</p> <p>من به مزرعه ها شبیخون می زنم در حالی که میوه های آن رامی خورم</p> <p>و هنگامی که از روستایی گزرمی کنم دستان من کودکان آن را خفه می کند.</p>	<p>الدرس السادس آسلاؤک الحیواني لـ "أحمدشوقي"</p> <p>(الحيوانات مجتمعة حول الأسد في غابة)</p> <p>الأسد:</p> <p>نحن اجتمعنا هنا- حتى نرى في أمرنا</p> <p>حل بنا الطاعون</p> <p>و قد رأوا أن السَّلْفَ</p> <p>لكنهم إن أعرضوا</p> <p>الثُّلْبُ: هذا هو الرأي الصواب!</p> <p>كُلُّ سَيِّدٍ رَأَيَهُ</p> <p>الأسد: فَإِلَيْكُمْ يَا قَوْمُ رَا- يَسِّي إِنَّهُ الرأيُ الصَّرِيحُ</p> <p>كُمْ مِنْ قَتِيلٍ قَدْرَكُمْ ثُ عَلَى الْفَلَةِ وَمِنْ جَرِحٍ</p> <p>هل تَحْسِبُونِي مُذْنِبًا؟ الثُّلْبُ: لَا! أَنْتَ أَهْلُ الْمَدِيجِ</p> <p>أَقْتَلُ جَمِيعَ النَّاسِ يَا مَلِكَ الْوُحُوشِ لِنَسْتَرِيخُ</p> <p>الثُّلْبُ: أَمَانًا فَلَقَدْ نَشَرْتُ عَلَى جَمِيعِ الْأَرْضِ خَوْفًا</p> <p>أَمْضَى إذَا نَزَلَ الظَّلَاءِ مُ فَأَخْطَفَ الْأَطْفَالَ حَطْفًا</p> <p>هل تَحْسِبُونِي مُذْنِبًا؟</p> <p>الثُّلْبُ: كَلَا! فَفَصْلُكَ لَيْسَ يَخْفَى</p> <p>اللُّبُّ:</p> <p>إِنَّى أَغِيرُ عَلَى الْمَزَا</p> <p>وَإِذَا مَرَزَثُ بَقْرِيَةٍ خَنَقَتْ يَدَيَ صِغَارَهَا</p>
---	--

آیا آن کار سرزنشی برای من است؟ پلنگ: مبادا آن را انتخاب کنی	هل ذاك في مذمَّةٍ أَنْتَمْ: حاشاك أن تختارها!
روباه: (در حالی که روی به سوی خر می کند، می گوید):	اللعلب (ملتفتاً إلى الحمار):
واینک ای خر توراچه شده است که با آسودگی سکوت را اختیارکرده ای؟	و إلَّآنِ مَالَكَ يَا حِمَا رُلَزْمَتْ صَمَّكَ مُسْتَرِيحاً؟
بگو: گرگ: تو چه جنایتی مرتكب شده ای؟ الاغ:	قُلْ: الذَّنْبُ: مَاذَا جَنَيْتَ؟ الْحَمَارُ:
من جنایتی نکرده ام و بخاطر نمی آورم که کار زشتی داشته باشم	أَنَا مَا جَنَيْتُ وَ لَسْتُ أَذْ كُرْ أَنَّ لِي عَمَلاً قَبِيحاً
گرگ:	الذَّنْبُ:
از کی زیرک و شیوا سخن شده ای؟!	مَتَى أَصْبَحَتْ يَا أَدَنَى الْ وَرَى فُطِنَا فَصِيحاً؟!
الاغ:	الْحَمَارُ:
روزی گرسنه بودم در حالی که شب داشت فرا می رسید.	وَ الْلَّيْلُ يُوْشِكُ أَنْ يَلْوَحَا
و علف خشکی پیدا کردم که در گوشه‌ی از حیاط دیر به زمین افتاده بود	فُوْجَدَتْ عُثْنَبَا ذَابِلَا
روباه: آیا از آن خوردي؟ الاغ: بله! خوردم.	اللعلب: أَكَلَتْ مِنْهُ؟ الْحَمَارُ: نَعَمْ! أَكَلَ
پلنگ: اعتراف کردی. گرگ: باید قربانی شوی. (قربانی شو)	الذَّنْبُ: قَدِ اعْتَرَفَتْ كِنِ الذَّبِيحاً
شیر:	الْأَسْدُ:
کسی که به مال وقفی دست بزندر قانون ما ریختن خونش مباح میشود	مَنْ مَسَّ مَالَ الْوَقْفِ فِي قَانُونَا دَمَهُ أَبِيحا
این کسی است که با خوردن دارایی صومعه‌ها وبارا آورده و خون مارا حلال کرده است.	مَالُ هَذَا الَّذِي جَلَبَ الْوَبَاءَ بِأَكْلِهِ الصَّوَامِعِ وَ اسْتَحَلَّ دَمَاعَنَا
پس بگیرید و بسوزانیدش و از جسمش در راه خداوند قربانی دهید تا شفای ما باشد	فَخُذُوا أَحْرَقَوْهُ وَ اجْعَلُوا مِنْ جَسْمِهِ اللَّهِ قَرْبَانًا يَكُونُ شَفَاعَنَا!
پلنگ: بشتابید! (بشتاب)	اللَّمَرُ: هَيَا!
گرگ: از میان ما خارج شو!	الذَّنْبُ: أَخْرُجْ بِنَا!
پلنگ: شخصی که خوشی ما را نمی خواهد، نباید زنده باشد!	اللَّمَرُ: لَا عَاشَ شَخْصٌ لَا يُرِيدُ هَنَاعَنَا
روباه:	اللعلب:
اگر جوان دارای نیرو باشد کارهای زشت او هم دارای شرف است	إِنَّ الْفَتَى إِنْ كَانَ ذَا بَطْشِ مَسَاوِيْهِ شَرِيفَةَ
اما اگر ضعیف باشد دلیلش هم ضعیف است	لَكُنْ إِنْ كَانَ الْضَّعِيفُ فَإِنَّ حُجَّتَهُ ضَعِيفَةَ

<p>درس هفتم دخترک کبریت فروش سرما بسیار شدید بود و برف می بارید.</p>	<p>الدرس السابع بانعه الكبريت <u>كان البرد شديداً جداً والثلج يتتساقط.</u></p>
<p>در آن شامگاه کودکی در خیابانها پا بر هنر می گشت. هنگامی که از خانه خارج شد، کفشهای حافظه‌ی قدیمین. عندها خرجت منِ البيت لبست حذاء... پوشید... آن کفش پاهاش را از برف و سرما حفظ نمی کرد؛ الحذاء لم يكن يقي قدميها من الثلوج والبرد؛ لأنه كان في الأصل حذاء أمها و كان الحذاء واسعاً وممزقاً... ولذلك سقط من قدميها في الظلام عندما كانت تُحَاوِلَ أَنْ تَعْبُرَ الشَّارِعَ بِسُرْعَةٍ خوفاً من أن تصدمها سيارةً كانت مُسْرِعَةً و عادت تبحث عن الحذاء فما وجَدَته... .</p>	<p>في ذلك المساء كانت طفلة تسير في الشوارع حافية القدمين. عندما خرجت من البيت لبست حذاء... پوشید... آن کفش پاهاش را از برف و سرما حفظ نمی کرد؛ الحذاء لم يكن يقي قدميها من الثلوج والبرد؛ كانت تحمل في ثوبها عدداً من علب الكبريت. حملت بيدها علبة منها.</p>
<p>در لباس خود تعدادی قوطی کبریت حمل می کرد. یک قوطی از آن را در دستش گرفته بود.</p>	<p>كانت تحمل في ثوبها عدداً من علب الكبريت. حملت بيدها علبة منها.</p>
<p>روز به پایان رسیده بود و او حتی یک قوطی کبریت نفوخته بود.</p>	<p>كان النهار قد مضى و ما باعثت حتى علبة واحدة.</p>
<p>کانت جانعه و تشعر بالبرد... رائحة الطعام تفوح في گرسنه بود و احساس سرما می کرد... بوی خوش خدا در خیابان پراکنده می شد. شب عید الشارع. كانت ليلة عيد.</p>	<p>كانت جانعة و تشعر بالبرد... رائحة الطعام تفوح في گرسنه بود... بوی خوش خدا در خیابان پراکنده می شد. شب عید الشارع. كانت ليلة عيد.</p>
<p>در گوشه‌ی میان دو خانه، دخترک نشست. می ترسید با قوطی‌های کبریت به خانه بازگردد بدون اینکه چیزی از آنها را فروخته باشد، پدرش او را خواهد زد. پدرش بیمار و فقیر است.</p>	<p>في زاوية بين بيتين... جلست الطفلة... كانت تخاف أن تعود إلى البيت بعلب الكبريت دون أن تتبع منها شيئاً. إن أباها سيضرُبُها. أبوها مريضٌ و فقيرٌ.</p>
<p>نزدیک بود دستهایش از شدت سرما خشک شود.</p>	<p>كادت يداها تتبسان من شدة البرد.</p>
<p>یک چوب کبریت را روشن کرد، گمان کرد که کنار بخاری بزرگ نشسته است ولی شعله خاموش شد. چوب دیگر روشن کرد.</p>	<p>أشعلت عوداً من الكبريت، ظلت أنها جالسة بجانب مدفأة كبيرة ولكن الشعلة انطفأت. أشعلت عوداً آخر.</p>
<p>در روشنایی آن مادر بزرگ پیرش که مدتی پیش مرده بود در خیال او ظاهر شد. مادر بزرگش مثل همیشه پاکیزه و مهربان به نظر می رسید. دخترک فریاد زد: مادر بزرگ! ... مرا با خودت ببر!</p>	<p>و في صوره ترأت لها جذثها العجوز التي ماتت من زمان. بدأ جذثها طيبة حنوناً كما كانت دائمًا. <u>هفت طفلة: جذتى!... خذيني معك.</u></p>
<p>دختر بچه عجله کرد و تمام چوب کبریتهايی را که در قوطی بود، روشن کرد.</p>	<p>أسرعت الطفلة فأشعلت جميع العيدان التي كانت في الغلة.</p>
<p>می خواست که مادر بزرگش وقت بیشتری کنارش بماند...</p>	<p>كانت تريد أن تبقى جذثها لذيهما وقتاً أطول... .</p>
<p>مادر بزرگش زیباتر به نظر رسید. مادر بزرگ دستهایش را گشود و دختر کوچک را به آغوش کشید و با هم به سوی آسمان خدا پرواز کردند، جایی که گرسنگی و سرما و ستم نیست.</p>	<p>بدأت لها جذثها أكثر جمالاً. مذلت الجدة ذراعيه فأحملت الطفلة الصغيرة و طارت معاً إلى سماء الله حيث لاجوع ولا برد ولا ظلم.</p>
<p>صبح سرد طوع کرد و رهگران کودکی را دیدند که بر لبانتش لبخند بود و از شدت سرما مرده بود، دیدند در حالی که قوطی‌های خالی کبریت رو به رویش بود.</p>	<p>و طلع الصباح البارد فرأى المارة طفلة على شفتيها ابتسامةً وقدمات من شدة البرد وأمامها علب الكبريت الفارغة... .</p>

<p>درس هشتم کوه استوار</p> <p>كانت الزَّنْزَانَة صامَةً وَ فِي رُكْنٍ مِنْ أَرْكَانِ الزَّنْزَانَةِ الصَّامَةُ الْمُظْلَمَةُ، كَانَ شِيخٌ لَمْ يَكُنْ لِسَانُهُ يَكْفَ عنِ التَّسْبِيحِ وَ الدُّعَاءِ...</p> <p>سلول زندان ساكت بود و در کنار ستونی از ستون های سلول زندان ساكت تاریک، پیر مردی بود که زبانش از ستایش خدا و دعا باز نمی ایستاد.</p> <p>سپیده‌ی صبح را احساس کرد و به سوی سطل آب رفت ولی قطره‌ای آب در آن پیدا نکرد، به یاد آورد که زندانیان دستور داده است که او را از آب به عنوان وسیله‌ای از وسایل فشار و شکنجه محروم کنند.</p> <p>پس کف دستهایش را به خاک زد در حالی که می گفت:</p> <p>اگر آبی پیدا نکردید پس تیم کنید ...</p> <p>زندانیان آمد و فریاد کشید: از جایت بلند شو! می دانیم امروز چگونه گرهی زبان را بازکنیم .</p> <p>و در پرابیر دادگاه نظامی پیرمرد با آرامش عجیبی ایستاد، رئیس دادگاه از وی چنین پرسید:</p> <p>چرا با دولت ما مبارزه کردی؟</p> <p>چون که دولتی ظالم... سرکش و مت加وز به ما بود.</p> <p>- اگر تو را آزاد کنیم، چه کار می کنی؟</p> <p>به جهاد کردن در راه خدا باز می گردم</p> <p>چرا این چنین از ما بدت می آید؟</p> <p>- واقعاً سخن شنگفت آوری است ... برای اینکه شماها سرکش و ستمگرد ... آیا انتظار دارید که راه را با گل ها برایتان فرش کنم و به شما بگویم: ای دزدان! این خانه‌ی من است، بدزدید ... و این گردن من است، آن را ببرید!</p> <p>آیا به ما اطلاع نمی دهی چه کسانی همراه تو هستند؟ با تمام آمادگی</p> <p>بنابر این ، حرف بزن! پیرمرد!</p> <p>لیخند زد و گفت: خیلی ها با من هستند ... آنجا در دامنه های کوهها، در غارها و خیابان های شهرها ... آنها واقعاً بسیارند. ای قاضی! و گمان می کنم که تو آنها را می شناسی و آیا وطنی را می شناسی که هر گاه گامهای مت加زان آنجا را لگد کوب کند؛ فرزندانش قیام نکنند؟ آن سخن و منطق همیشگی است.</p>	<p>درس الثامن: الجبل الرَّصِين - لـ "نجيب الكيلاني"</p> <p>فَضَرَبَ بِكَفِيهِ التَّرَابَ قَائِلًا:</p> <p>(... فَلَمْ تَجِدوا ماءً فَتَيَمَّمُوا...)</p> <p> جاء السَّجَانَ وَصَاحَ: إِنَّهُنْ مِنْ مَاكِنِكَ! سَتَرَفُ الْيَوْمَ كَيْفَ تَفَكُّرْ عَقْدَةَ لَسَانِكَ...</p> <p>وَأَمَّمَ الْمُحَكْمَةَ الْعَسْكَرِيَّةَ وَقَفَ الشَّيْخُ فِي هُدوءٍ عَجِيبٍ، سَأَلَهُ الرَّئِيسُ قَائِلًا:</p> <p>لِمَذَا قَاتَلْتَ دُولَتَنَا؟</p> <p>- لِكُونَهَا دُولَةً بَاغِيَّةً... طَاغِيَّةً... مُعْتَدِيَّةً عَلَيْنَا</p> <p>إِذَا أَطْلَقْنَا سَرَاحَكَ، مَاذَا تَفْعَلُ؟</p> <p>- أَعُوذُ لِلْجَهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.</p> <p>لِمَذَا تَكْرُرُهُنَا هَكَذَا؟</p> <p>- منطق عجیب حقاً... لأنكم طغاة و ظلمة... هل تنتظرون أن أفرش لكم الطريق بالورود وأقول لكم: أيها الموصصون! هذا بيته، اسرقوها... و هذه رقبتكم! اقطعوها!</p> <p>- كَذَبَتْ أَيْهَا الشَّيْخُ... نحن دُعَاءُ نُورٍ وَ مَعْرِفَةٍ وَ عَدْلٍ. - دروغ گفتی ای پیرمرد ... ما دعوت کنندگان به سوی روشنایی و شناخت و عدالت هستیم .</p> <p>- يا قاتلى الأنبياء والأبراء و يا مُخْرَبِي الدَّيارِ! إنَّا لَا نُؤْمِنُ بِكُمْ، إِذَا لَيْسَ لِلشَّيَاطِينِ رسَالَةُ نُورٍ وَ مَعْرِفَةٍ وَ عَدْلٍ!</p> <p>- الْأَنْتَخْبِرُنَا عَمَّنْ مَعَكُ؟ - على أَنَّمَا الاستعداد...</p> <p>تكلم! إذن أيها الشیخ.</p> <p>فَبَيْسَمَ وَ قَالَ: مَعِي كَثِيرُونَ. هُنَاكَ عَلَى سُفُوحِ الْجَبَلِ، فِي الْكَهْوَفِ وَ شَوَارِعِ الْمَدَنِ. إِنَّهُمْ كَثِيرُونَ جَدًّا يَا أَيَّهَا الْقَاضِي! وَ أَظُنُّكَ تَعْرِفُهُمْ وَ هَلْ تَعْرِفُ وَطَنًا لَا يَتَوَرُ أَبْناؤهُ إِذَا مَا دَاسَتْهُ أَقْدَامُ الْغَزَّاءِ؟ ذَلِكَ مَنْطَقَ الْأَزْلِ.</p>
---	---

<p>و في حجرة المداوله، قال الرئيس لأعضاء المحكمة و در اتاق مشاوره، ريس به اعضاء دادگاه عالي نظامي گفت: آسان است که او را به اعدام العسکريه الغليا: من السنهل أن تحكم عليه بالإعدام و محکوم کنیم ولی این مسلمانان خون را مقدس می شمارند و شهیدانشان را نیمه خدایان قرار می دهن.</p>	<p>لكن هؤلاء المسلمين يقدّسون الدم و يجعلون من شهدائهم أنصاف الله. ولو فتنا هذا الشيخ لجرى دمه بين مواطنيه صالحأ و لخسرنا الكثير. إن السجن مقبرة الأحياء فلنذهب هذا الشيخ حياً.</p>
<p>واگر ما این پیرمرد را بکشیم، بدون شک خون او فریادزنان در میان هموطنانش جاری می شود و بسیاری چیزها را از دست می دهیم. زندان مقبره ی زندگان است، پس باید این شیخ را زنده دفن کنیم ...</p>	<p>ولو فتنا هذا الشيخ لجرى دمه بين مواطنيه صالحأ و لخسرنا الكثير. إن السجن مقبرة الأحياء فلنذهب هذا الشيخ حياً.</p>
<p>و سرانجام حکم زندانی شدن پیرمرد صادر شد... و تاریخ از نو ساخته می شود ... يُصنَعُ مِنْ جَدِيدٍ ...</p>	<p>و أخيراً صدر الحكم على الشيخ بالسجن... و التاريخ يُصنَعُ مِنْ جَدِيدٍ ...</p>
<p>درس نهم بزرگی در زندگی و مرگ بزرگی در زندگی و مرگ</p>	<p>الدرس التاسع غلوٌ في الحياة وفي الممات غلوٌ في الحياة وفي الممات</p>
<p>به حق ، آن یکی از معجزات می باشد .</p>	<p>لحق تلك إحدى المعجزات</p>
<p>گویا این مردمی که پیرامون جسد تو ایستاده اند، گروه هایی هستندکه در روزهای بخشش توبه دورت جمع می شدند.</p>	<p>كان الناس حولك حين قاموا و فوود نداك أيام الصلاة</p>
<p>گویا تو در میان آنها مانند خطبی ایستاده ای و همگی برای ادائی نماز بر خاسته اند</p>	<p>كانك قائم فيهم خطيباً</p>
<p>و هنگامی که درون زمین بعد از وفات تو، تنگ شد از اینکه بزرگی تو را در بر گیرد .</p>	<p>و كلهُمْ قيام للصلوة و لما ضاق بطن الأرض عن أن يضم علاك من بعد الوفاة:</p>
<p>[منظور این است که زمین نتوانست پیکر گرانقدر تو را در دل خود جای دهد.]</p>	<p>أصاروا الجو قبرك و استعاضوا عن الأكفان ثوب السافيات</p>
<p>فضا و آسمان را قبر تو گردانیدند و لباس بادها را جایگزین کفن کردند.[اشاره به این است که پیکر نصیرالدوله روی چوبه به صلیب کشیده شده بود و <باد> کفن او شده بود. شاعر می خواهد عظمت این وزیر مقتول را نشان دهد.]</p>	<p>لِعْظِمِكَ فِي النُّفُوسِ بَقِيتِ ثُرْعَى و توقد حولك النيران ليلاً</p>
<p>به علت عظمت وجودت در میان مردم همچنان با نگهبانان و پاسدارانی مطمئن محافظت می شوی.</p>	<p>بِحُرَاسٍ و حُفَاظٍ ثَقَاتٍ</p>
<p>و پیرامون تو شبانه آتش برا فروخته می شود</p>	<p>كذلك كنت أيام الحياة</p>
<p>در روزهای زندگی نیز این چنین بودی</p>	<p>ركبت مطیةً من قبل زيد</p>
<p>مرکبی را سوار شدی که قبل از تو زید بن علی</p>	<p>علاها في السنين الماضيات</p>
<p>در سالیان گذشته بر آن سوار شد و به اوج بلندی رفت</p>	

<p>درس دهم خدای را، خدای را، از حال یتیمان غلت نکنید</p> <p>سفرش امام علی(ع) به حسن وحسین(ع) هنگامی که ابن ملجم که لعنت خدا بر او باد به او ضربت زد:</p> <p>شما را به تقوای الهی سفارش می کنم، و اینکه دنیا را نخواهید هر چند دنیا شما را بخواهد ... و سخن حق بگویید و برای پاداش [آخرت] کار کنید و دشمن ستمگر و یاور ستمدیده باشد.</p> <p>وصیت می کنم شما دو فرزند و همه فرزندان خود و همه‌ی آن کسانی را که نوشته‌ی من به آنان می‌رسد، که در پیشگاه خدا تقوا ورزید و در کارتان نظم داشته باشید و با هم آشنا کنید.</p> <p>خدای را، خدای را از حال یتیمان غلت مکنید.</p> <p>خدای را، خدای را با همسگایگان مدارا کنید، زیرا آنان سفارش پیامبرتان هستند. پیوسته درباره‌ی آنان سفارش می نمود تا جایی که گمان کردیم بزودی برای آنان حق ارث خواهد داد.</p> <p>خدای را، خدای را، نباید دیگران در عمل به قرآن از شما پیشی گیرند، خدای را، خدای را، درباره‌ی نماز، که ستون دین شماست.</p> <p>خدای را، خدای را، درباره‌ی خانه پروردگارستان، تا باقی هستید آن را خالی نگذارید.</p> <p>خدای را، خدای را در جهاد در راه خدای، با اموالتان و جان هایتان و زبان هایتان.</p> <p>بر شما باد به هم پیوستن و بخشش به یکدیگر، و شما را از به هم پشت کردن و از همدیگر بریدن، بر حذر می‌دارم. امر به معروف و نهی از منکر را از ترک نکنید و گرنه بدکاران شما بر شما دست یابند سپس دعا می کنید و دعایتان برآورده نمی‌شود</p> <p>درس یازدهم قانون موقیت در زندگی (ص ۱۰)</p> <p>بدون تردید از شرایط موقیت در زندگی تلاش و پایداری است، و کوشش کردن در بسیاری از اوقات کم استعدادی افراد را جبران می‌کند.</p> <p>ما در دانش آموزان یک کلاس می‌بینیم آنها یعنی که دارای استعداد متوسط هستند، بر تیزهوشان و زیرکان برتری می‌یابند.</p> <p>زیرا گروه اول تلاش کردن و گروه دیگر تبلی کردن، و در دنیای صنعت و تجارت و تمام کارهای زندگی نیز این چنین است.</p> <p>هدفی که انسان می‌خواهد آن را محقق کند تا اینکه دانشمندی موفق یا پژوهشکی موفق یا بازرگانی موفق شود برای محقق شدن آن به زمانی طولانی و صبر و استواری و تلاش و پایداری احتیاج دارد.</p>	<p>الدرس العاشر اللہ فی الأیتام من نهج البلاغة"</p> <p>وصیة الإمام علىٰ (ع) للحسن والحسين عليهما السلام لما ضربه ابن ملجم لعنة الله: أوصيکما بِتَقْوَى اللَّهِ وَ إِلَّا تَبْغِي الدُّنْيَا وَ إِنْ بَغْتَكُمْ... قولا بالحق و اعملا للأجر و كونا للظلم حُصْماً و للمظلوم عوناً</p> <p>أوصيکما و جمیع ولدی و أهلي و من بلغه كتابي بتقوی الله و نظم أمرکم و صلاح ذات بیئکم.</p> <p>الله اللہ فی الأیتام</p> <p>وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي جِيرَانِكُمْ، فَإِنَّهُمْ وَصِيَّةٌ نَبِيِّكُمْ. مازال يوصي بِهِمْ حَتَّى ظَنَّنَا أَنَّهُ سَيُورُثُهُمْ</p> <p>وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الْقُرْآنِ لَا يَسِيقُكُمْ بِالْعَمَلِ بِهِ غَيْرُكُمْ.</p> <p>وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الصَّلَاةِ فَإِنَّهَا عُمُودُ دِينِكُمْ.</p> <p>وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي بَيْتِ رَبِّكُمْ لَا تُخْلُوْهُ مَا بَقِيَّمْ.</p> <p>وَ اللَّهُ اللَّهُ فِي الْجِهَادِ بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنفُسِكُمْ وَ أَسْتِنَتِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.</p> <p>وَ عَلَيْكُمْ بِالْتَّوَاصُلِ وَ التَّبَادُلِ وَ إِيَّاكُمْ وَ التَّدَابُرِ وَ التَّقَاطُعِ. لَا تَرْكُوا الْأَمْرَ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهَايَةِ عَنِ الْمُنْكَرِ فَيُولَى عَلَيْكُمْ شَرَارُكُمْ ثُمَّ تَدْعُونَ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ.</p> <p>الدرس الحادی عشر قانون النجاح في الحياة</p> <p>إِنَّ مِنْ شُرُوطِ النَّجَاحِ فِي الْحَيَاةِ الْجَدُّ وَ الْمُثَابَرَةُ، وَ الْجَدُّ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَحْيَانِ يُعَوْضُ مَا عَنِ الْأَفْرَادِ مِنْ قَلَّةِ الْكِفَاعَةِ.</p> <p>فَنَحْنُ نَرَى فِي طَلْبَةِ الصَّفَّ الْوَاحِدِ مَتَوَسِّطِ الْكِفَاعَةِ، تَفَوَّقُوا عَلَى الْأَدْكِيَاءِ جَدًا وَ النَّهَاءِ جَدًا. لَانَّ الْأَوْلَيْنَ جَدَوا وَ الْآخِرِينَ كَسَلَوا، وَ هَذَا الشَّانُ فِي عَالَمِ الصَّنَاعَةِ وَ التِّجَارَةِ وَ كُلِّ شَوْعَنَ الْحَيَاةِ.</p> <p>إِنَّ الْغَرْضَ الَّذِي يُرِيدُ الْإِنْسَانُ تَحْقيقَهُ، كَأَنْ يَكُونَ عَالَمًا نَاجِحًا أَوْ طَبِيبًا نَاجِحًا أَوْ تَاجِرًا نَاجِحًا، يَحْتَاجُ إِلَى زَمْنٍ طَوِيلٍ لِلتَّحْقِيقِ وَصَبَرِ وَثَبَاتٍ وَجَدًّا وَمُثَابَرَةٍ لِلْفُوْصُولِ إِلَيْهِ</p>
---	--

<p>و راه محقق شدن هدف، راه صاف و همواری نیست بلکه پُر از خاره است. و مردم در آن راه چند گونه اند، گروهی در آغاز راه خسته می‌شوند و از رفتن در آن راه منصرف می‌شوند.</p>	<p>و طریق تحقیق الغرض لیس طریقاً معیناً بل هو مغلوب بالأشواك. والناس فيه أنواع، منهم من يتبع راه چند گونه اند، گروهی در آغاز راه خسته می‌شوند و از رفتن در آن راه منصرف می‌شوند. من أول الطريق و يعدل عن السير فيه.</p>
<p>و گروهی تا یک سوم یا نصف آن راه را می‌روند، و گروه اندکی در مقابل اذیت و آزار صبر پیشه می‌کنند تا اینکه به پایان آن می‌رسند و اینان فقط موفق اند.</p>	<p>و منهم من يسیر إلى ثلثة أو مُنتصِفةٍ، و قليلٌ هُمُ الذين يَصْبِرُونَ عَلَى الْأَذَى حَتَّى يَصْلَوْ إِلَى آخِرِهِ، وَ هُولاء هُم الناجحون.</p>
<p>و از جمله چیزهایی که به تلاش و پایداری کمک می‌کند، بلند پروازی و میل و رغبت است که انسان بهتر از آنچه که هست بشود. وزندگی بدون بلند پروازی، زندگی خشک و سردی است.</p>	<p>و مَا يُسَاعِدُ عَلَى الْجَدِّ وَ الْمُثَابَرَةِ، الْطَّمْوُحُ وَ الرَّغْبَةُ فِي أَنْ يَكُونَ الإِنْسَانُ خَيْرًا مِمَّا هُوَ. وَ الْحَيَاةُ بِلَاطْمُوحٍ حَيَاةً جَافَةً بَارِدَةً.</p>
<p>خوشبختانه در این دنیا فرد تلاشگر پایدار لذت کارش را با خود به همراه دارد هر چند که نتیجه اش شکست باشد</p>	<p>و من حُسْنُ الْحَظَّ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا أَنَّ الْمُجَدَّ الْمُثَابَرَ يَحْمِلْ لَذَّتَهُ وَ لَوْ كَانَتْ نَتْيَاجَةُ الْفَشْلِ.</p>
<p>پس کسی که به کار برای رسیدن به هدفش تمایل دارد در هنگام کارش لذت زیادی می‌برد و لذت بردن او تلاش و رحمت او را از یاد می‌برد، تا جایی که دوست ندارد آن لذت را با لذت راحتی و آرامش و سکونی که شخص تنبل دارد، عوض کند.</p>	<p>فَالراغبُ فِي الْعَمَلِ لِلْبُلوغِ غَايَتِهِ يَتَلَذَّذُ اثْنَاءَ عَمَلِهِ لَذَّةَ كَبِيرَةً وَ شُتْسيَهُ لَذَّهَ جَهَدَهُ وَ مَشْقَهُهُ، حَتَّى لا يَحِبَّ أَنْ يَسْتَعِيَضَ عَنْهَا مَا يَجُدُهُ الْخَالِمُ مِنْ لَذَّةِ الْرَاحَةِ وَالْدَعْوَةِ السُّكُونِ</p>
<p>تلاش در آغاز و انجامش لذت بخش است. و تنبلی و سستی در آغاز و انجامش خسته کننده است. وزندگی تازمانی که با کار پر نشود؛ باری سنگین است.</p>	<p>فَالْجَدُ لَذِيدٌ فِي مُقَدَّمَتِهِ، لَذِيدٌ فِي نَتْيَاجَتِهِ، وَ الْخُمُولُ وَ الْكَسْلُ مُمِلٌّ فِي مُقَدَّمَتِهِ، مُمِلٌّ فِي نَتْيَاجَتِهِ. وَ الْحَيَاةُ عِبْرَةٌ ثَقِيلٌ مَالِمُ شُعْلًا بِالْعَمَلِ.</p>
<p>و جایگاه امت ها در بهره وری از تلاش و پایداری و عقب ماندن به خاطر تنبلی و سستی همانند جایگاه افراد است. هیچ امتی پایرجای نمی‌ماند و مقامش بزرگ نمی‌شود مگر بر اساس تلاش مداوم.</p>	<p>و شَانِ الْأَمَمِ فِي الْإِنْتِفَاعِ بِالْجَدِّ وَ الْمُثَابَرَةِ، وَ الْإِنْهَاطُ بِسَبِيبِ الْكَسْلِ وَ الْخُمُولِ شَانِ الْأَفْرَادِ. فَالْأَمَمُ لَا تَقْوِيْمُ قَائِمَهَا وَ لَا يَعْظِمُ شَائِهَا إِلَّا عَلَى أَسَاسِ مِنَ الْكَدِّ الْمُسْتَمِرِ.</p>
<p>این شان و منزلت گذشته و حال است، به عنوان مثال ملت روم روزی که مردان آنها در شۇونات زندگی از جمله فرماندهان نظامی و دانشمندان در سیاست و قانون و مانند آن کار می‌کردند، عزّت و مقامشان بالا بود.</p>	<p>هذا شأن الماضي و شأن الحاضر. فَأَمَّةُ الرُّومَانِ مثلاً عظُمَ شَائِهَا يَوْمَ كَانَ رَجُلُهَا يَعْمَلُونَ فِي مَرَاقِقِ الْحَيَاةِ، مِنْ قُوَّادِ الْجَيُوشِ وَ الْعُلَمَاءِ فِي السِّيَاسَةِ وَ الْقَانُونِ وَ نَحْوِ ذَلِكَ.</p>
<p>زمانی که به راحتی روی آوردن و در بین آنها برده داری رایج شد که کارشان را انجام می‌دادند و کار کردن در نظر بزرگان زشت و ناپسند شد، و بزرگواری را خدشه دار می‌کرد، دولتشان از بین رفت و نیرویشان تباہ شد و به نابودی پایان یافت.</p>	<p>فَلَمَّا مَالُوا إِلَى الرَّاحَةِ وَ فَشَّا بَيْنَهُمْ إِسْتَخَدَامُ الْعَبِيدِ يَقْوِيْمُونَ بِأَعْمَالِهِمْ وَ صَارَ الْعَمَلُ فِي نَظَرِ الرُّؤْسَاءِ مُسْتَهْجِنًا حَقِيرًا يَخْدُشُ الْكَرَامَةَ، ذَهَبَتْ دَوْلَتُهُمْ وَ ضَاعَتْ قُوَّتُهُمْ وَ انْتَهَتْ إِلَى الْفَنَاءِ</p>
<p>و دولت اسلامی به دست مردانی بنا شد که راحتی و دارایی ها و جان هایشان را فدا کردند و برای عظمت بدون خستگی کار کردند، ولی زمانی که به راحتی و نعمت روی آوردن، بزرگواری خویش را از دست دادند و سخشنان ضعیف شد، و زمانی که دوباره شروع به کار نمودند، دوباره شروع به زنده کردن خود نمودند.</p>	<p>وَ الدُّولَةُ الْإِسْلَامِيَّةُ أَسْتَعَثَ عَلَى يَدِ رِجَالٍ ضَخَّوا بِرَاحَتِهِمْ وَ أَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ، وَ عَمِلُوا لِلْمَجَدِ مِنْ غَيْرِ مَلِلٍ، فَلَمَّا مَالُوا إِلَى الرَّاحَةِ وَ النَّعِيمِ فَقَدُوا عِزَّتَهُمْ وَ ضَعَفَتْ كَلْمَتُهُمْ، فَلَمَّا بَذَّلُوْهُمْ بِثَانِيَةٍ يَعْمَلُونَ بِثَانِيَةٍ</p>
<p>و این همان قانون طبیعی و ثابت است. کوشش و پایداری وسیله ترقی افراد و ملت ها است</p>	<p>وَ هَذَا هُوَ الْقَانُونُ الطَّبِيعِيُّ الثَّابِثُ. الْجَدُّ وَ الْمُثَابَرَةُ وَسِيَلَةُ رُقَيِّ الْأَفْرَادِ وَ الْأَمَمِ. وَ الْخُمُولُ وَ الْكَسْلُ سَبِيبُ</p>

<p>و تنبی و سستی علت انحطاط و پستی افراد و ملت ها می باشد .</p>	<p>انحطاطِ الأَفْرَادِ وَ الْأَمْمِ</p>
<p>و این عادت افراد و ملت ها شده که بهانه تراشی نمایند و بوسیله‌ی آن تنبی خود را توجیه کنند و در حقیقت این بهانه ها دلیلی بر نبودن تمایل راستین می باشد .</p>	<p>و قد جرت عادةُ الأَفْرَادِ وَ الْأَمْمِ أَن يَخْلُقُوا الأَعْذَارَ بِيُبَرِّوْنَ بِهَا حُمُولَهُمْ . وَ هَذِهِ الْأَعْذَارُ فِي الْوَاقِعِ دَلِيلٌ عَلَى عَدَمِ صِدْقِ الرَّغْبَةِ .</p>
<p>اما کسی که اراده اش قوی و تمایلش راستین باشد، در کار کردن حتماً به رویش باز است و موفقیت و پیروزی همیشه هم پیمان اوست .</p>	<p>أَمَّا مَنْ قَوَى عَزْمَهُ وَ صَدَقَتْ رَغْبَتُهُ، فَبِإِنْجَامِ الْعَمَلِ مَفْتُوحٌ أَمَامَهُ لِالْمَحَالَةِ وَ النَّجَاحِ حَلِيفُهُ دَائِمًا .</p>
<p>و برای افراد و ملت ها بهتر است که از بهانه تراشی دوری کنند و در فکر بهانه تراشی نباشند، بلکه درباره‌ی کنار زدن آن از سر راهشان فکر کنند. وعدِ چیزی جز بهانه آوردن ناتوانان نیست، (فقط ناتوانان بهانه تراشی می کنند).</p>	<p>وَ مِنَ الْخَيْرِ لِلأَفْرَادِ وَ الْأَمْمِ أَن يَجْتَنِبُوا الْأَعْذَارَ وَ لَا يُفَكِّرُوا فِي خَلْقَهَا، بِلْ يُفَكِّرُوا فِي اِكْتِسَاحِهَا مِنْ طَرِيقِهِمْ . وَ لَيْسَتِ الْأَعْذَارُ إِلَّا تَعْلُلُ الْعَاجِزِينَ</p>
<p>درس دوازدهم آخلاق نیک</p>	<p>الدرس الثاني عشر مَكَارِمُ الْأَخْلَاقِ</p>
<p>بار خدايا بر محمد و آل او درود فrst و ايمان را به كامل ترين مراتب ايمان برسان و باورم را برترین يقين قرار بده و نيت مرا به نيكوترين نيت ها و كردارم را به بهترین كردارها برسان .</p>	<p>مِنْ "الصَّحِيفَةِ السَّجَادِيَّةِ"</p> <p>اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَبَلْغْ بِإِيمَانِكِ أَكْمَلَ الْإِيمَانَ وَاجْعُلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ وَ انْتَهِ بِنِيَّتِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ...</p>
<p>و مرا برها ان از کاري که توجه کردن به آن مرا (از عبادت تو) باز می دارد و مرا به آنچه که فردا (روز رستاخيز) می پرسی به کار بگير و روزهای مرادر آنچه که مرا به خاطرآن آفریده اي، به پایان برسان و مرا بی نیاز کن و روزیت را بر من فراخ گردان</p>	<p>و اکفني <u>ما يَشْغَلُنِي</u> الاهتمام به واستغمانی بما سَأَلْتَنِي عَدَّاً عَنْهُ وَ اسْتَفْرَغْ أَيَّامِي فِيمَا خَلَقْتَنِي لَهُ وَ أَغْنَنِي وَ أَوْسَعْ عَلَى فِي رِزْقِكَ...</p>
<p>وبه <خود بزرگ ببني> دچارم نکن و مرا به بندگی بگير و عبادتم را با عجب و خودپسندی تباه مگردان و خير و نیکی برای مردم را به دست من روان ساز، و آن را با منت نهادن از بين نبر و خوي هاي پسندide را به من ببخش و مرا از فخر فروشی نگهدار .</p>	<p>و لَا تَبَأْلِيَ بالكُبْرِ وَ عَبْدِنِي لَكَ وَ لَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بالغُبْرِ وَ أَجْرِ النَّاسِ عَلَى يَدِ الْخَيْرِ وَ لَا تَمْحَقْهُ بِالْمُنْ... وَهُبْ لِي مَعَالِي الْأَخْلَاقِ وَ اعْصِمْنِي مِنَ الْفَحْرِ.</p>
<p>بار خدايا بر محمد و آل او درود بفرست و مرا در ميان مردم درجه اى بالا نبر جز آنکه پيش نفسم مانند آن پست نمایي، و ارجمندی آشکارا برایم میاور جز آنکه به همان اندازه پيش نفسم برای من خواری پنهانی پدید آوري ...</p>	<p>اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَلَا تُرْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرْجَةً إِلَّا حَطَّطْتَنِي عَنْ نَفْسِي مَثَلَهَا وَ لَا تُحَدِّثْ لِي عَزَّاً ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدَثَتْ لِي ذِلْلَةً بَاطِنَةً عَنْ نَفْسِي بَقَدْرِهَا...</p>
<p>و تا هنگامي که عمر مانند جامه‌ی فرسوده اى در فرمانبری تو به کار رود، به من عمر دراز بده، و هر گاه عمر من چراگاه شیطان شود، مرا به نزد خودت قبض روح کن پيش از آنکه دشمنی سخت تو به من روی آرد يا خشمت بر من استوار گردد ...</p>	<p>وَ عَمَرْنِي مَا كَانَ عُمَرِي بِذِلْلَةٍ فِي طَاعَتِكَ فَإِذَا كَانَ عُمَرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَاقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَن يَسْبِقَ مَقْتُكَ إِلَيَّ أَو يَسْتَخِكِ مَعْبُدَكَ عَلَيَّ...</p>
<p>خداؤندا بر محمد و خاندان او درود فrst، و مرا به زینت شایستگان آراسته فرما و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان با گستردن عدل و داد و فرونšاندن خشم و خاموش کردن اتش دشمنی و گرد آوردن پراکندگان ...</p>	<p>اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَحَلْنِي بِحُلْيَةِ الصَّالِحِينِ وَ أَلْسِنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي بَسْطِ الْعَدْلِ وَ كَفْمِ الْغَيْظِ وَ إِطْفَاءِ النَّاثِرَةِ وَ ضَمَّ أَهْلِ الْفُرْقَةِ...</p>
<p>و فروتنى ... و گفتن حق اگر چه سخت بیايد و کم شمردن نیکی در گفتار و کردارم، اگر چه بسيار باشد و بسيار شمردن بدی در گفتارم و کردارم، اگر چه اندک باشد ....</p>	<p>وَ حَفْضُ الْجَنَاحِ... وَ القَوْلُ بِالْحَقِّ وَ إِنْ عَزَّ وَ اسْتِقلَالُ الْخَيْرِ وَ إِنْ كَثَرَ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي وَاسْتِكْثَارُ الشَّرِّ وَ إِنْ قَلَّ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي...</p>

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاجْعَلْ أَوْسَعَ رُزْقَكَ عَلَيَّ
إِذَا كَبَرْتُ وَأَفْوَى فُوَّاتِكَ فِي إِذَا نَصِبْتُ وَلَا تَبْنَلِينِي
بِالْكَسْلِ عَنْ عِبَادَتِكِ...
وَلَا تَفْتَنِي بِالْأَسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطَرْرْتُ وَلَا
بِالْخُضُوعِ لِسُؤَالِ غَيْرِكَ إِذَا افْتَرْتُ وَلَا بِالنَّصْرَعِ إِلَى
مَنْ دُونِكَ إِذَا رَهِبْتُ فَاسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانَكَ وَمَنْعَكَ وَ
إِعْرَاضَكَ

خداؤندا بر محمد و خاندانش درود فرست و فراخ ترین روزیت را بر من هنگامی که پیر شوم
و قوی ترین توانایی ات را در من هنگامی که خسته و فرسوده شوم، قرار بده و مرا به
ستی در عبادت گرفتار مکن ...

و مرا هرگاه بیچاره شوم به یاری خواستن از غیر خودت و هرگاه فقیر گردم به فروتنی
برای درخواست از غیر خودت و هرگاه بترسم به زاری کردن پیش غیر خودت آزمایش
مفرما که به آن سبب سزاوار خواری و باز داشتن و روی گردانیدن تو شوم،

ای مهریان ترین مهریان.

يا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

مهم ترین کلمات مترادف در دوره پیش دانشگاهی

درس	کلمه	معنی کلمه و مترادف آن
6	حائط:	دیوار «مترادف چدار، جمع آن حِيطَن»
3	حَاكَى (يُحاكي، مُحاكَاهُ):	تقید کرد «مترادف قَلَدَ»
8	حُجْرَة:	اتاق «مترادف غُرْفَةَ»
1	خَصِيصَ:	وابسته و نزدیک «مترادف مُلَازِمَ»
9	دَاءَ:	بیماری «مترادف مَرَضَ»
7	رَامَ (بروم، رَوْمَأً):	خواست «مترادف أَرَادَ، طَلَبَ، بَغَى»
3	رِجْلَ:	پا «جمع آن أَرْجَلَ، مترادف قَدْمَ»
1	رَقَّ (بِرق، رِقَّة):	نرم و نازک شد «ضَدَعَاظَةَ، مترادف لَانَ»
8	رِقَّةَ:	گردن «مترادف عُنْقَ»
5	سُبَاتَ:	خواب، چرت «مترادف كَرَى و نَعَسَ»
5	سَرَيرَ:	تخت «جمع آن أَسِرَّةَ و سُرُّرَ؛ مترادف عَرْشَ»
3	ظَمَاءَ:	تشنگی «مترادف عَطَشَ»
7	فَتِيَانَ:	جوانان «جمع فَتَّى، مترادف شباب و شُبَانَ»
8	فَكَ (يُفَكَ، فَكَأً):	باز کرد (مترادف فَتَحَ: مترادف أَغْلَقَ)
3	قَعْدَ (بِقْدُ، قَوْدَأً):	نشست «مترادف جَلَسَ»
1	قَنَّتَ (يَقْنَثُ، قَنَوْتَأً):	اطاعت کرد، فرمان برد «مترادف أَطَاعَ»
9	كَائِنَ:	چه بسیار «مترادف كَمَ»
8	لَامَ (يلوم، ملامَةَ):	سرزنش کرد «مترادف عَاتَبَ»
7	لَدَيْهَا (لَدَى + هَا):	نژد او، دارد «مترادف عَنْدَهَا»
6	مَسْغَبَةَ:	گرسنگی «مترادف جُوعَ»
5	مَشَبِّبَ:	پیری «متضاد شَبَابَ»
9	مَمَاتَ:	مرگ «متضاد حَيَاةَ»
2	هَاتِ:	به من بده «مترادف أَعْطِنِي» صرف آن چنین است: هاتِ، هاتِیا، هاتِوا، هاتِی، هاتِیَّ
8	هَيْجَاءَ:	جنگ «مترادف وَغَيِّرَ، قِتَالَ، حَرْبَ»
7	بَيْسَ (بَيْسُ، بَيْسَاً):	خشک شد «مترادف جَفَّ»
6	بَيْسَارَ:	چپ، «متضاد يَمِينَ»